

HØJESTERETS DOM

afsagt onsdag den 3. maj 2017

Sag 145/2016

(2. afdeling)

A

(advokat Bo Hansen, beskikket)

mod

Erstatningsnævnet

(Kammeradvokaten ved advokat Sanne H. Christensen)

I tidligere instanser er afsagt dom af Københavns Byret den 13. maj 2015 og af Østre Landsrets 13. afdeling den 7. marts 2016.

I pådømmelsen har deltaget fem dommere: Lene Pagter Kristensen, Jon Stokholm, Jens Peter Christensen, Lars Hjortnæs og Kurt Rasmussen.

Påstande

Appellanten, A, har nedlagt påstand om, at indstævnte, Erstatningsnævnet, skal anerkende, at der er sket rettidig anmeldelse efter offererstatningslovens § 10, stk. 1, eller at der er grundlag for at fravige kravet om anmeldelse uden unødigt ophold, jf. § 10, stk. 2, og at nævnet derefter skal realitetsbehandle hendes ansøgning om erstatning.

Erstatningsnævnet har påstået stadfæstelse.

Anbringender

A har anført navnlig, at hun rettede flere henvendelser til politiet før anmeldelsen den 27. maj 2008, og at den manglende dokumentation herfor alene skyldes, at politiets sag er bortkommet. Det må derfor lægges til grund, at hun har anmeldt forholdet uden unødigt ophold, når det tages i betragtning, at hun efter voldtægten var i chok, psykisk ude af balance,

skamfuld, ude af stand til at overvinde praktiske forhindringer og først den 27. maj var i stand til at få en egentlig anmeldelse igennem hos politiet.

Dispensationsbestemmelsen i offererstatningslovens § 10, stk. 2, bør fortolkes dynamisk, sådan at der tages hensyn til den viden, der nu findes om, hvordan voldtægtsofre ofte reagerer efter forbrydelsen, herunder at mere end hvert tredje voldtægtsoffer først anmelder voldtægten mere end 24 timer efter gerningstidspunktet. Hendes sene reaktion var således normal og forventelig.

Der bør også tages hensyn til, at hurtig politianmeldelse reelt er uden betydning for nævnets sagsbehandling, for nævnet skal ligesom et forsikringselskab primært blot vurdere, om der er sket en skade, og lægelige oplysninger er fuldt tilstrækkelige. Nævnet kan selv bedømme, om en ansøger fortæller sandheden. Statens interesse i at kunne gøre regres mod en gerningsmand har ingen reel økonomisk betydning i betragtning af, hvor lidt der i praksis inddrives.

Der bør endvidere tages hensyn til, at der er iværksat politiske initiativer med henblik på at ændre loven, således at den nugældende 72-timers frist for politianmeldelse afskaffes for bl.a. voldtægtsofre.

Erstatningsnævnet har anført navnlig, at nævnet ikke har truffet nogen afgørelse om, hvorvidt A blev voldtaget natten mellem den 16. og 17. maj 2008. Afvisningen af sagen er sket alene med henvisning til, at hun ikke har opfyldt kravet om at anmelde forholdet til politiet uden unødigt ophold, og at der ikke er grundlag for at dispensere fra dette krav.

Hurtig anmeldelse til politiet har væsentlig betydning for nævnets sagsbehandling, hvilket er lagt til grund i lovens forarbejder, og der kan derfor ikke blot ses bort fra kravet herom.

Nævnets praksis var indtil 2011, hvor loven blev ændret, at anse anmeldelser inden for 24 timer for at være indgivet uden unødigt ophold. Denne praksis var i overensstemmelse med det dagældende retsgrundlag.

Der er ikke noget grundlag for at fastslå, at A har anmeldt voldtægten til politiet før 10 dage efter gerningstidspunktet, dvs. den 27. maj 2008. Der er ikke tale om, at en tidligere anmeldelse er blevet registreret og nu er bortkommet. Der er ikke grundlag for at fastslå, at

der har foreligget konkrete hindringer for, at hun kunne have anmeldt forholdet før den 27. maj. Anmeldelse er derfor ikke sket uden unødigt ophold.

Ved vurderingen af, om der er grundlag for at dispensere fra kravet om anmeldelse uden unødigt ophold, kan der ikke lægges vægt på generelle statistikker om voldtægtsorfes typiske adfærd. Der må endvidere lægges vægt på, at hun allerede den 19. maj kontaktede egen læge, som foretog en gynækologisk undersøgelse, og som må antages at have drøftet spørgsmålet om politianmeldelse med hende. Det er således ikke godtgjort, at hun var i chok eller chokliggende tilstand indtil den 27. maj. Der er dermed ikke grundlag for at tilsidesætte nævnets skønsmæssige afgørelse efter § 10, stk. 2.

Supplerende sagsfremstilling

I udskrift af As journal hos egen læge hedder det bl.a.:

”19-05-2008 kons blødning for ca 10 dage siden
fredags angiver at være blevet voldtaget af mand der slog hende og tog hende bagfra så hun ikke så hans ansigt!!!
mener at have fået svamp derefter!!
gu rigelig candida ellers ia diflucan
i kroppen mange muskulære smerter henv fys
værte i mødrehjælpen og anmeldt til politiet?! afventer papirer så hun bliver fritaget og fredet fra kommunen”.

I Nordsjællands Politis anmeldelsesrapport af 27. maj 2008 hedder det bl.a.:

”A/F... mødte op på Gentofte Politistation tirsdag den 27. maj 2008 kl. 15.00
Hun var blevet kørt til stationen af 2 kollegaer fra Gladsaxe Politi, hvor hun havde henvendt sig for at anmelde voldtægt.
A/F blev ved antræffelsen skønnet meget nedtrykt og talte sagte. Hun var dog ædru og blev skønnet egnet til afhøring. Der blev ved besigtigelsen af hende ikke set nogen skader som følge af voldtægten. Hun oplyste, at hun havde ondt i hendes venstre lår som følge af overfaldet.
Hun oplyste indledningsvist, at der var tale om fuldbyrdet voldtægt, begået den 17. maj ca. kl. 01.00 på en parkeringsplads o/f Søborg Hovedgade 26. Grunden til hun først anmeldte det nu var tildels, at hun havde været i chok og tildels fordi hun var blevet henvist fra politistation til politistation.
Hun kunne ikke give et brugbart signalement af gerningsmanden.
Der var ikke nogen tekniske spor tilgængelige, da hun havde vasket det tøj hun havde på og ej heller andre oplagte uopsættelige efterforskningsmuligheder.
...”

I Nordsjællands Politis afhøringsrapport af 27. maj 2008 om afhøring af A hedder det bl.a.:

”Om mandagen fortalte hun dog til sønnen, at hun var blevet voldtaget og han ville kontakte politiet og undersøge hvad de skulle gøre.

De kontaktede politiet telefonisk til Albertslund Politi og her henviste de til Bellahøj Politi.

Bellahøj henviste dog til Gentofte/Lyngby politi. Lyngby henviste dog til Gladsaxe Politi. Nu var der dog gået en uge fra gerningsdatoen og da hun ringede til Gladsaxe politi på Fremtidsvej fredag den 23. maj, fortalte de at hun blot kunne møde op om mandagen samme sted.

Modet svigtede dog afhørte og hun mødte først op i dag den 27. maj på Gladsaxe Politigård. De henviste hende dog til nærværende politikreds, hvor hun d.d. bliver afhørt.”

I Kammeradvokatens mail af 27. september 2016 til Københavns Vestegns Politi hedder det bl.a.:

”I forbindelse med den verserende retssag skal jeg anmode Københavns Vestegns Politi om at bidrage med oplysninger om, hvorvidt A har henvendt sig til politiet i perioden fra den 17. maj 2008 og frem til den 27. maj 2008 med henblik på at anmelde en voldtægt.

...

På baggrund af ovenstående forklaringer fra A beder jeg Københavns Vestegns Politi oplyse, om politiet har oplysninger om, at A har henvendt sig til Københavns Vestegns Politi i perioden fra den 17. maj 2008 til den 27. maj 2008, herunder om henvendelserne kan dokumenteres – enten som en hændelse eller som en undersøgelsessag.”

I mail af 6. oktober 2016 har Københavns Vestegns Politi besvaret Kammeradvokatens henvendelse således:

” Som svar på din mail af 27. september 2016 kan jeg oplyse, at der ikke her i kredsen findes oplysninger, der dokumenterer en kontakt i perioden 17. til 27. maj 2008. I sagen fra Nordsjællands Politi har jeg fundet vedlagte rapport af 27. maj 2008, hvoraf det fremgår, at hun kl. 15.00 er blevet kørt til Politistationen i Gentofte af 2 kollegaer fra Gladsaxe politi, der har til huse Fremtidsvej 1 ved Buddinge Togstation.”

Højesterets begrundelse og resultat

Sagen angår, om det var med rette, at Erstatningsnævnet den 21. oktober 2010 afviste at behandle As ansøgning om erstatning i medfør af lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser. Afvisningen er begrundet med, at A ikke har opfyldt betingelsen i den dagældende lovs § 10, stk. 1, om at anmelde den pågældende straffelovsovertrædelse til

politiet uden unødigt ophold, og at der ikke er forhold, der taler for at fravige denne betingelse, jf. § 10, stk. 2.

Højesteret bemærker, at betingelsen i lovens § 10, stk. 1, skal ses i sammenhæng med lovens § 1, hvorefter en skade skal være forvoldt ved en begået overtrædelse af straffeloven, for at der kan ydes erstatning fra staten.

A anmeldte den 27. maj 2008 til Nordsjællands Politi, at hun var blevet voldtaget natten mellem den 16. og 17. maj 2008. Højesteret finder, at der efter bevisførelsen ikke er grundlag for at antage, at A før den 27. maj 2008 har givet politiet oplysninger, der gjorde det muligt at indlede en efterforskning. Der kan heller ikke antages at have foreligget en sådan hindring for at indgive politianmeldelse tidligere, at anmeldelsen den 27. maj 2008 kan anses for at være indgivet uden unødigt ophold, jf. § 10, stk. 1.

Højesteret tiltræder, at der ikke er grundlag for at tilsidesætte Erstatningsnævnets afgørelse om, at der ikke er forhold, som taler for at fravige betingelsen om, at politianmeldelse skal ske uden unødigt ophold, jf. § 10, stk. 2. Højesteret lægger herved bl.a. vægt på, at A den 19. maj 2008 henvendte sig til egen læge, og at lægen ifølge den fremlagte journaludskrift bl.a. talte med hende om politianmeldelse af den voldtægt, som hun angav at have været udsat for. Som anført af landsretten kan indholdet af hendes forskellige forklaringer om kontakt med politiet forud for anmeldelsen den 27. maj 2008 og de foreliggende oplysninger om hendes helbredsmæssige tilstand i perioden indtil denne dato ikke føre til en anden vurdering.

Herefter, og da det, som A i øvrigt har anført, ikke kan føre til et andet resultat, stadfæster Højesteret dommen.

Thi kendes for ret:

Landsrettens dom stadfæstes.

I sagsomkostninger for Højesteret skal statskassen betale 50.000 kr. til Erstatningsnævnet.

De idømte sagsomkostningsbeløb skal betales inden 14 dage efter denne højesteretsdoms afgørelse og forrentes efter rentelovens § 8 a.